

Zločinec Zupančič Drago obsojen na 20 let odvzema prostosti

17. novembra se je pred okrožnim sodiščem v Mariboru vršila razprava proti bivšemu pomočniku poverjenika za prosveto pri OLO v Ptuj, Dragotu Zupančiču. Obtoženi spada v vrsto že obsojenih vojnih zločincev, ki so v usodnem času narodno-osvobodilne borbe jugoslovanskih narodov obrnili hrbet svojemu ljudstvu, šli po poti narodnega izdajstva, paktirali s fašistično golaznijo ter tako postali zvesti sluge barbarškega fašizma.

Obtoženi Zupančič je zakrivil vrsto zločinskih dejanj. Koncem leta 1941. je vzpostavil prve stike z gestapom v Ptuj, kjer je brez vsakega pritiska pri proštem vojnem zločincu, šefu gestapa, Kubi, podpisal izjavo, da bo kot agent nemške tajne policije (gestapa) delal v interesu fašistične okupatorske sile. Obvezal se je, da bo kot vohun ovajal zavredne antifašiste ter izvrševal vse naloge, ki jih bo dobil od gestapa. V času od februarja do junija 1942 je bil vodja delavskega taborišča (Lagerführer) v Kaiserswald, pozneje pa v Hallseldorfu v Avstriji. Leta 1943. se je udeležil trodnevnega organizacijskega in obveščevalnega tečaja, ki je bil organiziran in voden od gestapa. V teh taboriščih je po nalogu gestapa izvajal strahovalen in uničevalen sistem vodstva taborišča, prevzel nalogo fašistične prevzgoje delavcev, organiziral v taborišču obveščevalno službo ter dajal gestapu redna mesečna poročila o političnem stanju v taborišču, s čemer je vršil ovajanje in izdajanje delavcev v ta-

borišču. Okrog 40 delavcev je bilo pregnanih in zaprtih (na podlagi njegovih ovadb), odgnanih v razna taborišča, kjer so posamezniki zaradi mučenja pomrli. Kot agent gestapa je spomladi 1945. leta zvalil v svojo hišo v Halozah dva partizana in sicer Franca Bračiča in Franca Letonjo, ju v svoji hiši pod različnimi prevezami zadrževal do prihoda nemške policije, ki je po njegovih direktivah hišo obklopla, kjer sta oba partizana ob napadu nemške policije izgubila življenje.

Obtoževca krivda glede vseh dejanj je dokazana na podlagi njegovega izrecnega priznanja v preiskavi. Pri razpravi je svoje prvotne izjave preklečeval ter se hotel na ta način izmakniti ponovnemu priznanju storjenih zločinov.

Pri izreku kazni je sodišče upoštevalo kot obtežilo, da je obtoženi Zupančič storil te zločine kot intelektualce. Sodišče je izreklo pravično kazen in ga obsodilo na 20 let odvzema prostosti s prisilnim delom, na izgubo državljanjskih pravic ter zaplembo premoženja. Ta proces nam ponovno potrjuje dejstvo, da je bila nemška gestapovskih agentov po zlomu Hitlerjeve Nemčije še nadalje vohunirali, se vrinili v tiste forume oblasti ali organizacij, da bi s to metodo lažje vršili podtalno in razdiralno delo v naši oblasti, gospodarskem aparatu ali kjer koli.

Mnogim to ni uspelo, kakor tudi zločincu Zupančiču ne. Ujela jih je roka pravice in jih obsodila.

Nekaj besed o odkupu živine

Ptujski okraj ima, kljub temu da mu je vojna precej živine uničila, še prav lepo stanje goveje živine. V tem slučaju obvezne oddaje pa je nastal precej težak problem, ker kmetovalci goje večinoma plemensko in rodovniško živino. Toda kljub temu se je tudi tukaj pokazalo, da je vsaj delno mogoče ugoditi oziroma izpolniti obvezo, čeprav so kmetje trdili, da uprava za odkup hoče uničiti vso lepo živino in pri tem niso bili poučeni o tem, da mestna klavnica vso lepo živino zamenjuje za slabšo, ki jo pošilja v zakol. Imamo lepe primere razumnih kmetovalcev, ki so razumeli svojo dolžnost, ker pa so imeli lepo živino, ki ni bila za zakol, so jo zamenjali med seboj, obdržali lepo živino v vasi, medtem ko so slabo poslali v zakol. Imamo pa tudi takšne primere kot je Cafuta Marija, posestnica do 15 ha zemlje v Saviču 24, KLO Vareja, ki je pred oblastmi skrila 1 kravo, 1 telico in pet svinj poleg razne perutnine. Poleg vsega tega pa je še jadikovala, da ne more izpolniti svoje obveze.

Samo budnosti funkcionarjev KLO-ja in ljudstvu ter ljudski oblasti vdanih ljudi je uspelo upravi za odkup razkrinkati to špekulantko.

To bi bili v glavnem najbolj tipični primeri kršitev odredb in zakonov oblasti. K temu bi trebalo še pripomniti, da je mnogo KLO-jev, ki še ne razumejo novega časa ter hočejo z različnimi manipulacijami koristiti sebi in svojim prijateljem, seveda na škodo drugih, tako da je v precej primerih sama uprava za odkup morala podvzeti energične korake, da so se te napake popravile.

Mnogo je naše plansko gospodarstvo pridobilo na izkušnjah povojnih let. Vedno novi problemi se postavljajo in se tudi rešujejo. Še lažje pa bi se reševali, če bi naš kmet hotel razumeti, da je delavec ravno tako človek kot on in se mora ravnotako hraniti kot on, potem bi uprava za odkup imela mnogo lažje delo. Toda problemi so šola, ki jih rešujemo — in z njih rešitvijo stopamo iz dneva v dan globlje v socializem. K. F.

Naročite se na kulturno politično revijo

„Nova obzorja“

ki izhaja v Mariboru.

Letna naročnina je 150 din, polletna 75, četrtletna pa 40 din.

Revijo lahko naročite v upravi revije v Mariboru, Gosposka 25 ali pa pri akviziterju, ki Vas bo te dni obiskal!

Zahvala darovalcem

Dne 21. nov. 1948 so na poroki Tomanič-Hronek iz Brega pri Ptuj zbrali svatje din 620.— Zbrani denar so podarili Rdečemu križu v dobrodelne namene.

Okrajni odbor Rdečega križa Ptuj se darovalcem zahvaljuje za zbrani znesek. RKS Ptuj.

V Strnišču bo otvorjen risarski tečaj

Tovarna v Strnišču bo v kratkem otvorila risarski tečaj za 30 do 40 učencev. V njega se lahko prijavijo vsi tisti, ki imajo veselje do te stroke. Zahteva se šolska izobrazba z najmanj 4 razredi osnovne šole. Hrana in stanovanje sta preskrbljena. Plača po uredbi. Tečaj traja 6 mesecev ter bo dal tečajnikom kvalifikacijo tehničnih risarjev. Prijave je treba pošiljati na OLO — odtok za delo.

Žene iz Gorišnice so volile

Ko je Tonkova mama samo za hip pomišljala, ali bi šla ali ne na volivno konferenco AFŽ, jo je pionir Tonko kar očitajoče pogledal: »No, ali mama, pa veste, da boste šli!« Šla je in bi tudi šla, čeprav bi ne bilo Tonkovega očitajočega pogleda, zakaj: Tonkova mama je zavedna in poštena slovenska mati. Tudi druge mame so šle, ne vse, a — najboljše.

Zbrale so se v lepo okrašenih šolski sobi. Zbrale so se žene in matere, ki so spoznale, da se kuje veliki novi čas, da se kuje sreča bodočemu rodu. Naj mar žena, naj dobra mati stoji za zastrtimi očmi v sencih in vlagi preteklosti?! Ne! Kuje se sreča njenemu otroku, zato je zavedna žena usmerila svoj korak čvrsto na pot bodočnosti.

»Tja v stari svet ne gre več naša pot!« je krepko povedal Jože Brejc. Večina žen iz Gorišnice si je osvojlila te Brejčeve besede kot geslo. Le malokatero ženo iz Gorišnice se še ne zavedajo velikega časa, v katerem se nahajamo. Prej ko slej pa bodo tudi te v spoznanju odprle oči in se začudeno (in v sramu) vpraševale, kako so mogle tavati tako dolgo v sencih, ko vendar prši sonce tako radodarno svoje bogastvo na slovenski rod, slovenske žene.

V nedeljo so zavedne žene iz Gorišnice volile. Volile so v AFŽ odbor in delegatke za okrajno konferenco. Žnidaričeva mamka, ki si je natoovorila že sedem »križev«, pa še vedno »najboljšo pogruntaj«, se je kar mladostno zasukala, ko so ji žene zapule predsedstvo.

Po volitvah so žene odločno podpisale resolucijo Organizaciji Združenih narodov v Parizu z izjavo, da se strinjajo z govorom Višinskega in z zatrdom, da hočejo stati v prvih vrstah borcev za mir.

Pogumno in strnjeno naprej, žene iz Gorišnice! M. K.

FIZKULTURA

Nogomet

Pred velikim številom gledalcev se je odigrala v nedeljo, dne 21. nov. odločilna nogometna tekma med SD Dravo in TD Studenci iz Maribora za naslov jezenskega okrožnega prvaka. Tekma se je končala s tesno, toda zasluženim zmago moštva SD Drave z rezultatom 5:4 (2:3).

SD Drava: Berlič, Serdinšek, Hanzel I., Samec, Gajzer I., Strehar, Gajzer II., Selinšek, Hanzel II., Repič, Sirec.

TD Studenci: Grizolt, Madžarec, Tomanič, Filipič, Hudalist, Škrjanc, Šnuderl, Gomoli, Žuželj, Rodošek, Svajger.

Po začetnem udarcu Studenčanov so igralci SD Drave izvedli več ostrih napadov na vrata TD Studenci, ki pa so ostali brez uspeha. Igra obeh moštvev je bila enakopravna ter so se vrstili hitri napadi z daj z ene z d druge strani. Zaradi blatnega terena in goste megle igralci niso mogli pokazati vsega svojega znanja. Prvi uspeh so dosegli Studenčani, ki so v deseti minuti po srednjem napadalu zabili vodilni gol. Moštvo Drave ni prav nič popustilo ter se je že v trinaesti minuti posrečilo Hanzlu II. iz neposredne bližine izenačiti. Studenčani so začeli z ostrimi napadi ter kmalu dosegli drugi gol, vendar je Drava zopet izenačila. Pred koncem polčasa so Studenci dosegli nadaljnji gol ter v začetku drugega polčasa povišali rezultat na 4:2. Ko je vse kazalo, da so TD Studenci sigurno zmagali, je uspelo SD Dravi v lepem finišu v zadnjih desetih minutah zabiti tri gole ter tako zmagati z rezultatom 5:4. SD Drava je zaslužila zmago nad tehnično boljšim nasprotnikom, ker so njeni igralci pokazali mnogo več poštvalnosti in borbenosti, kar je bilo na težkem terenu odločilnega pomena.

Z nedeljsko tekmo je SD Drava dosegla drugo mesto na tabeli okrožnega prvenstva za moštvo Železničarja II. Ker pa slednji tekmujejo izven konkurence, je SD Drava jenski okrožni prvak ter ima v spomladanskem tekmovalju dobre izgleda za prvo mesto, ker igrajo vse težke tekme na domačem igrišču.

Učiteljski tečaj

Dne 25. novembra se je vršil poldnevni fizikalni tečaj za učitelstvo osnovnih šol ptujskega okraja desni breg. Tečaj se je udeležilo 42 učiteljev in učiteljic, kar izkazuje komaj 6% udeležbo. To je dokaz, da se naše učitelstvo še vedno ne zaveda pomena telesne vzgoje za dorasčajajočo deco in ne kaže zanimanja za strokovno izpopolnjevanje.

Volitve v odbor OF v Vičavi-Orešju

Radi boljšega pregleda in lažjega terenskega dela se je mestni odbor OF razdelil v več pododborov. S to reorganizacijo si je rajon Vičava-Orešje tudi že na predvolivnem sestanku izvolil svoj pripravljalni odbor, katerega naloga je bila, že v okviru tekmovalstva za II. kongres KPS pripraviti vse potrebno za izvedbo volitev v RO, pred vsem pa pobrati zaostalo članarino in včlaniti v OF še tiste volivce, ki še niso včlanjeni.

V Fronto smo včlanjevali vedno več ljudi. Vendar pa še do danes ne moremo ugotoviti, zakaj še borih pet ljudi v Vičavi nismo uspeli zajeti v Fronto. Primeri nam govore, da so ravno ti ljudje uživali vse prednosti v času okupacije in danes ter da so celo odklonili podpise za predlog sovjetskega delegata A. Višinskega,

ki na zasedanju OZN zahteva omejitev oborožitve veseli ter se skupno z delegacijami demokratičnih držav dosledno bori za politično miru in mirno sodelovanje med državami v svetu. Člani OF rajona Vičava-Orešje pa jim povemo, da si mi želimo mir, delo ter mirno graditev našega socialističnega gospodarstva, kjer ne bo izkoriščanja človeka po človeku. Pripravljalni odbor je po izvršenih pripravah sklical množični sestanek, kjer smo predvsem razpravljali o poteku in pomenu II. kongresa KPS ter analizirali politično situacijo izven naših meja. V novi odbor OF smo izvolili poštene in delavne ljudi iz delavskih, kmečkih in uslužbenških vrst, ki je ob koncu dal obljubo, da bo častno izvrševal vse naloge, s čemer bo mnogo doprinesel k jačanju in utrditvi Osvobodilne fronte.

ki na zasedanju OZN zahteva omejitev oborožitve veseli ter se skupno z delegacijami demokratičnih držav dosledno bori za politično miru in mirno sodelovanje med državami v svetu. Člani OF rajona Vičava-Orešje pa jim povemo, da si mi želimo mir, delo ter mirno graditev našega socialističnega gospodarstva, kjer ne bo izkoriščanja človeka po človeku. Pripravljalni odbor je po izvršenih pripravah sklical množični sestanek, kjer smo predvsem razpravljali o poteku in pomenu II. kongresa KPS ter analizirali politično situacijo izven naših meja. V novi odbor OF smo izvolili poštene in delavne ljudi iz delavskih, kmečkih in uslužbenških vrst, ki je ob koncu dal obljubo, da bo častno izvrševal vse naloge, s čemer bo mnogo doprinesel k jačanju in utrditvi Osvobodilne fronte.

Telovadna akademija

V soboto, dne 20. novembra, je priredila ptujeka gimnazija v mestnem gledališču lepo uspelo telovadno akademijo. Kakor je naglasil fizikalni referent gimnazijske mladinske organizacije, tov. Senčar Alojz, so se letos gimnazijci tudi na polju telesne vzgoje mnogo bolj razgibali kakor v preteklih letih. LMS in ravnateljstvo gimnazije v polni meri upošteva pomen fizikulture za našo mladino ter posvečata in nudita dijakom pri fizikalnem udejstvanju vso pozornost in pomoč.

Akademija nam je nudila sliko marljivo dela mladine v telovadnici ter z dobro izvedenim programom pokazala njene uspehe. Nastopajočih je bilo 94, ki so lepo izvedli 15 točk programa. Posebno sta ugajali točki vaje z žogami in vaje na švedskih klopek, ki jih je sestavila tov. Juvančeva. Tudi orodni vrsti mladink in članov sta pokazali zadovoljivo znanje.

Ob tej priliki je bilo podeljenih 96 fizikalnih znakov, ki so si jih osvojili dijaki v novembrskem roku, kar pomeni enkrat več kakor lansko leto.

Ta uspela prireditve naj bo gimnazijski mladini pobuda k še intenzivnejšemu fizikalnemu udejstvanju in potokaz k nadaljnjim uspehom. Organizatorji akademije in nastopajoči telovadci zaslužijo za svoje poštvalno delo, ki so ga vršili zraven rednega učenja, vso pohvalo.

Grmec Vojko:

Gospod Pavlek II. Stolček se je zvrnil

Ker je želel, da bi izpopolnil svoje jezikovno znanje v nemščini, je postal redni gost pri nemških učiteljih in jih tudi nešteto krat vabil k raznim pojedinam, ki jih je prirejal v svoji gostilni.

V počitnicah sta se sinova vračala domov. Pavlek se je čutil presrečnega, ko sta ga presenetila z že precej dobro obvladano nemščino.

Prijateljstvo med Pavlekom in nemškimi učitelji se je sčasoma zrahljalo. Temu vzrok so bile neke osebnosti, ki so jih pripravile do nesporazuma. In tako Pavlek v učiteljih ni več videl svojih zvestih prijateljev in je ta nesporazum privedel tako daleč, da je učitelje celo zasovražil in jih jel obirati po vasi.

Seveda mu učitelji niso ostali dolžni in so rovarili tako dolgo, dokler se županski stolček ni zvrnil in gospod Pavlek je ležal na tleh.

Se bolj kot prva, se je razširila nova vest o odstavitvi župana Pavleka. Celu njegovi sodružniki so razmišljali in tuhtali o vzrokih njegovega »padca«. Kaj je zakrivil, da so ga tako nesramno brcnili? Kaj bo le z njim? Zakaj so storili to Nemci? Ali se jim je morda zaperstavljal?

Se bolj pa je žalovalo srce gospoda Pavleka, ki se ni mogel znajti v svojem novem položaju. Sam sebi ni

mogel verjeti, da je po tolikih letih presrečnega kraljevanja doživel svoj žalostni konec in to celo pri ljudeh, v katerih je gledal »graditelje« novega reda, pravičnega in srečnega življenja na evropskem kontinentu. Čemu naj žaluje? Ali morda zato, ker se je zvrnil županski stolček in izgubil tako lep položaj v oblasti, ki ga je dosegel že v predvojnih letih, ali pa morda zato, ker se je razočaral v svojih prijateljih iz prve svetovne vojne?

Odgovora si ni našel. Čemu bi naj žaloval, saj je nemška okupacija najbrže le prehodna in ni dvoma, da bi partizani ne zmagali. Časi se spreminjajo in z njimi tudi oblasti, se je tolažil žalujoči Pavlek.

Nekoliko pomirjen je čakal Pavlek dneva zmage osvobodilnega gibanja. V prvih majskih dneh tisočdetvetstopenštiridesetega je bila tudi ta slovenjgoriška vas osvobodjena. »Živela svoboda! Narod je končno odrešen, odrešeni smo vsi!« je na vse grlo vpil Pavlek.

Pavlek ni mogel dojeti vsebine in značaja nove ljudske oblasti, nove družbene ureditve, novih svoboščin, ki jih uživa in izkorišča ljudstvo ter vseh sprememb, ki so nastale v letih revolucije pri nas. Prebiral je novo ustavo, nove uredbe ter si skušal sam objasniti novo ljudsko demokracijo.

Prišle so volitve v krajevne ljudske odbore.

Tudi teh novih volitev ni mogel Pavlek razumeti, ker jih prej nikoli ni poznal niti o njih slišal. Končno je moral ugotoviti, da teh volitev ne izvajajo poedinci, temveč vsa ljudska množica.

»Kaj je Osvobodilna fronta? Kakšne so zopet te nove stvari?« se je čudil Pavlek. Na nekem sestanku je slišal, da gre tu za enotno vse-ljudsko organizacijo višje oblike.

»Enotna? Vseljudska? To je pa res čudno! Nekdaj ni bilo vseljudeških organizacij, temveč so bile mnoge stranke...«, je ugotavljal Pavlek.

Nič ni pomagalo. Na vse zadnje se je moral sprijazniti z vsemi spremembami tako v oblasti kot v splošnem družbenem življenju pri nas. Moral je tudi on priznati ljudsko demokracijo kot ljudovlado popolnoma nove oblike.

O vsem tem so ljudstvu tolmačili aktivisti na predvolivnih zborovanjih. Pavlek se je trudil, da bi čim prej dojel te stvari, ki so se mu zdele kot nepotrebne novotarije.

Ob pričetku predvolivne kampanje je bil sklican masovni sestanek, kjer naj bi se sestavila kandidatna lista za volitve članov krajevnega odbora.

V bivši Iglarjevi gostilni, kjer naj bi se vršil sestanek, je bilo zbranih precejšnje število volivcev. Pred sestankom so živahno razpravljali o predvidenih kandidatih. Aktivista ni bilo treba dolgo čakati. V gostilniški lokal je stopil učitelj Kladivec, ki je pred meseci prišel učiteljevat v vas. Kot navadno, so ga ljudje merili od pet do glave vse dotlej, dokler ni sedel za mizo v kotu.

»Ljudje, zakaj ne predlagate Pavleka?«

V lokalni so dvignili hrup. Eni so podprli glas vpjočega kmeta, eni pa mu nasprotovali. Vmes je posegel učitelj Kladivec s svojim močnim glasom:

»Poslušajte, tovariši! Mislim, da bi zaradi tega predloga ne bilo treba toliko hrupa. Neki tovariš vas je vprašal, zakaj ne predlagate Pavleka.«

V lokalni je zopet nastal nemir. Ljudje so sukali in stiskali glave in se na tiho pomenkovali.

»Ne dvigajte prahu brez potrebe«, je nadaljeval Kladivec. »Kaj mislite o Pavleku?«

»Ne, ne maramo ga!« se je slišalo v desnem kotu.

»Pavleka hočemo, naj bodo oni, ki se zastopijo v občinske stvari, saj so bili že župan«, se je oglasil mlinarjev sin.

Nato je zopet spregovoril Kladivec s tihim in počasnim glasom:

»Tovariši! Nekoliko smo se že se-

znanihi z našo ljudsko oblastjo, ki je popolnoma nekaj novega. Mislim, da ni potrebno mnogo govoriti o tem. Že sami lahko razsodite, kakšni ljudje bi vas zastopali v vašem ljudskem odboru. Naši odbori morajo biti pravi temelj ljudske oblasti, čigar karakter ne dovoljuje, da bi v vrstah odbornikov sedeli bivši jugoslovanski in nemški župani ter delali po kopitu starih protiljudskih oblastnikov. Nova država in nova oblast zahtevata nove ljudi z novim odnosom do dela in družbe. Sedaj pa le sami premislite o predlogu za Pavleka!«

»To pa ni ljudska volja«, je še dalje na tem predlogu vztrajal mlinarjev sin. »Če ga predlagamo, naj se tudi uveljavi ta predlog!«

»Res je, tovariši. Ni ljudska volja, temveč volja poedincev, da bi Pavlek kandidiral. Ljudstvo stremi za tem, da bodo krajevni odbori zdravi in s svojim delom demokratično usmerjeni, se pravi, da bodo pravilno zastopali interese ljudstva svojega kraja. Ali bi to storil Pavlek?« je prepričevalno dejal Kladivec.

Mlinarjev sin je do uses zardel. V lokalni je nastal molk. Besede učitelja Kladivca so našle svoje mesto.

To zborovanje je imelo svoje posledice. Učitelja Kladivca je jel Pavlek nekoliko postrani gledati, ni pa mu upal povedati v obraz, da ga sovraži.

(Nadaljevanje sledi)